

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 6
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1 linie garson: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a să plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Fatalitate și Noimă nemiloasă.

(Sl.) Ca ce poate, cât poate, până unde merge femeia, când iubește ori urește pe cineva, ne dă exemple și dovezi, fie mărețe fie înfiorător de urte, viața de toate zilele și anume atât cea privată, particulară, cât și experiențele vieții publice, sociale ori politice, de la treapta cea mai de jos până la cea mai de sus.

Tema aceasta atât e de obștească, fiecărui bine cunoscută în cât experiențele și pildele ce ni-se ofer în toate zilele, sunt așa de dese și de învederate, convingătoare, în cât parca s'ar părea banal a o analiza mai pe larg.

Influența femeiei fie asupra soțului său, sau peste tot asupra bărbatului ori bărbatilor, cari îi stau mai mult sau mai puțin aproape, adese-ori așa e de covârșitoare, fie în sens bun ori în rău, în cât cei-ce se afla afară din cercul acestei influențe, rămân încremeniți și exclamă: Cum se poate, ca un om așa de cuminte, serios, și așa de bun, să se lase a fi condus în toate și în chestiunile cele mai importante publice, naționale, de o femeie; și încă de o femeie rea de fire ca asta ?!

De câte ori nu rostim noi astfel de cuvinte? Nu-i așa, că de multe ori „admirăm“ slăbiciunea sexului tare și tăria sexului slab?

Când dragostea femeii produce numai fapte bune, fie în viața particulară ori publică, când influența ei e îndreptată spre binele tuturor, atunci ea devine „inger păzitor“. Când însă în pornirile sale e stăpânită de ură, răsunare ori poftă deșarte, neînfrânate, ea devine demonul, fie al societății restrinse în care trăiește, fie al națiunii ori al țării.

Pilde de acestea ne arată istoria în belșug mare.

Gladstone delatura influența femeii în viața politică prin farmecul nespus al afabilității sale; prin cuvinte și vocea-i dulce dădea a înțelege și demonstra femeilor proverbul latinesc: „mulier taceat in eclesia.“

Bismarck combătea amestecul femeilor în politică și preste tot în treburile publice prin ironie și sarcasm în dar' și extrem de pișcător, usturător. Insași împărătese lacrimau a-dese-ori de necaz și de punerea la reson, când „fustele“ voiau „să facă politică“.

Respectul către capul suprem al unei biserici nu ne permite a vorbi cum al treilea gigant intelectual al veacului, pe care-l comparăm cu aceeași doi cu prilejul morții lui Gladstone, nu admite influența „muierii în eclesia“. În locul lui însă vom aminti de gigantul intelectualului războinic, de Napoleon I, că el respingea și zădărnicea amestecul femeilor în treburile publice simplu cu brutalitatea-i obișnuită cătănească, având grije cu toate acestea, a se folosi mai întâi de ele după pofta lui genială și fără considerație. Ori-ce femeie, care i-se apropia făcea această

tristă experiență, dar' mai ales Polonezele, pe care le aruncă cu brutalitate dela sine ca lamăie stoarsă...

Precum am zis mai sus, femeia în urma dragostei ori urei, ce o stăpânește, poate deveni sau „inger păzitor“ sau „demon“.

Și în destinele popoarelor, ca și în viața oamenilor singuratice, sau în soartea familiilor, se ivesc „demoni“ și „ingeri păzitori“.

Un astfel de „inger păzitor“ s'a ivit Maghiarilor în persoana repositatei Impărătese-Regine Elisaveta, care ca o princesă străină, venită din Bavaria pe tronul austro-ungar, găsise tocmă pe poporul maghiar ca cel mai interesant, cel mai vrednic de iubirea Sa dintră popoarele monarhiei, tocmai pe poporul mai străin de cât ori-care altul în familia națiunilor europene.

„Căci — precum am zis în articolul nostru: *Odihnește în pace!* — simțimentelor nu se poate porunci“.

Că fără iubirea și dragostea, pe care i-o arăta fieiertata și atât de nefericita Impărătesă-Regină, fără influența și intervenirea acestui „inger păzitor“ Maghiarii n'ar fi ajuns acolo unde sunt, o spun ei înșiși, o spune toată ceealaltă lume, o dovedesc evenimentele, ba o adeverește chiar însuși Monarchul.

Mercuri, 21 c., s'a ținut adevă în Budapesta o adunare a reprezentanților tuturor reuniunilor femeiești maghiare din țară, cu scopul de a se chibzui și pune la cale o colecție generală spre a stringe bani pentru următoarele scopuri: a depune pe mormântul Impărătesei-Regine o coroană „din metal prețios“; a contribui cu o sumă potrivită și destoinică la colecta ce se face întru ridicarea unui monument celei repositate. Restul apoi să slujască drept basă la un fond mare, ce are să crească mereu prin daruri și contribuiri și ale cărui interese să se împărțească la femei vrednice în ori-ce ocupație, și pe ori-ce treaptă a societății, analog instituțiunii franceze poreclite „Premiile Montyon“, sau „Premiul de virtute“.

La această adunare, ținută sub presidența contesei Teleki, a vorbit și Jokay, care a compus și a cetit el însuși apelul pentru stringerea banilor în scopurile sus pomenite. Apelul începe astfel:

„Intr'adevăr Maghiarii pot să „o plângă, că au pierdut într'Insa „pe cea mai bună prietină a lor“.

„Aceste cuvinte memorabile ale regelui încoronat trebuie să deștepte un ehou în fiecare inimă maghiară, ear' mai ales în inima fie-cărei fiice a Ungariei“.

Chiar dacă n'ar eși așa curând la iveală documentele din cari s'ar pute învedera în mod istorico-pragmatic cât au Ungurii să mulțamească Impărătesei-Regine Elisaveta, aceste cuvinte ale Domnitorului ar ajunge a ne da pe deplin seamă de influența Reposatei atât de nefericite în viața, în folosul națiunii maghiare.

Nu voim să bănuim pe adevărații Maghiari asupra gradului de sinceritate în doliul lor după binefăcătoarea; admitem chiar, că gradul acesta de

doliu stă în potriveală cu recunoștința ce o datorese ingerului lor păzitor la adevărații maghiari, deși în această privință amestecul cu caracter gheșeftăresc al Ovreilor dă manifestățiunilor de jale ceva fățarnic, imbulzitor, nesincer: tocmai blăstămul tuturor pornirilor naționale maghiare.

Nu voim să scrutăm întru-cât au fost și sunt Maghiarii, tocmai ei, vrednici de așa mare dragoste din partea fieiertatei, căci în această privință Ea ar fi fost cea mai competentă judecătoare; ear nouă numai în rindul al doilea ar reveni dreptul să ne pronunțăm.

Și totuși un lucru rămâne bătător la ochi, constatat cu amărăciune și măhoire și de dinșii, că nimic din ceea-ce a fost pământesc într'Insa nu le rămâne; ba nici însuși „trenul zuruitor ce duce sicriul — cum se tânguește Hazánk — nu trece prin pământul maghiar“.

„Munții, văile, codrii umbroși ai pământului maghiar o vedeau înflorind în fericire, și aci venise când cea mai mare măchuire cuprinsese inima ei de mamă. Aci tinvăță pe copiii Sei regești graiul dulce al limbii de patrie și acum când pieptu-i a răsuflat ultimul suspin după pumnalul ucigător, acum

„Nici cenușa ei să nu fie a noastră!“

Foite maghiare erau și sunt încă pline de tânguiri de acestea, a căror sinceritate însă nu se poate controla tocmai fiind-că sunt scrise de Jidani.

Dar' că tocmai ei să fie siliți și încă pe drept a se plânge, că nu pot în cazul acesta să facă ce voesc, ba să fie chiar bajocoriți când voiau să și arete și exprime jelea pe pământul „străin“, unde e îngropată Aceea, care atât de mult îi iubea, în aceasta, mă rog, să ne iertați, dar noi vedem încă o fatalitate și noimă nemiloasă.

Obstrucție de carnaval. Foaia în toate prințele jidănitului fiu al detronătorului de odinioară, „Egyetértés“, eacă în ce cuvinte pehlivane anunță nației naive obstrucțiunea de carnaval și facă comandată de însuși Bánffy, ce o va înscena cu prilegiul desbaterilor asupra reînnoirii pactului:

„Modul de luptă al său, opozițiunea dreptului de stat și-l va potrivi diferitelor închețări ale situației.

Partidul independent și patruzeci și optist va ține pe semne în primele zile ale săptămănei viitoare o conferență, spre a și stabili tactica independent de celelalte partide opoziționale, ce stau pe baza de la 1867.

În ședința de Vineri (23 c.) așa dar' nu se desfașură încă întregă perspectiva viitorului. Asupra acestui lucru însă de altfel va avea influență și redeschiderea reich-strathului Lunia viitoare, deși nici un fel de faptă a domnilor Austriaci nu poate face pe partidul independent și patruzeci și optist să slăbească în hotărâțile lui, care și-a înscris pe steagul desfășurat de el lupta fără sfârșit și fără cruțare în contra reînnoirii pactului cu Austria“.

Se înțelege, că toată lumea rîde de aceste palavre înșelătoare, mai jcu pofta însuși Bánffy și Kossuth.

Manifestul domnesc. M. Sa Monarchul a grăit și „Cătră popoarele“ Austriei în cuvinte în tocmai ca și acelea din manifestul către popoarele „din toate țările Coroanei Sf. Ștefan.“ Pasagiul privitor la popoarele, din comitiva către contele Thun sună: Șapte inimei Mele urmez, când Te încredințez cu publicarea în mod corăspunțor a

alăturatei mulțumite adresată tuturor iubitelor Mele popoare;

pe când în comitiva către Bánffy mai urmează cuvintele: „din toate țările aparținătoare coroanei Mele ungare.“

Se înțelege, că împregiurările între naționalități fiind dincolo altele de cât în Ungaria, și organele opiniunii publice discută manifestul altfel decât ziarele naționalităților nemaghiare.

La chestiunea ajutoarelor din România.

În privința ajutoarelor din România, pentru școale și alte așezăminte de cultură națională dincoace de Carpați, primim dela un amic din București, om totdeauna bine informat, care țar pute să spuie și mai multe, tocmai acum, când afacerea ridică noue valori ale patimilor omenesti, următoarele notițe.

Încă de mult s'au înființat în Macedonia școli românești, cari sunt subvenționate de guvernul României. E învederat, că aceste subvențiuni nu puteau să fie distribuite fără de știrea guvernului otoman. Nu avea însă guvernul otoman nici un cuvânt de a opri distribuirea, de oare-ce propaganda română era și este curat culturală, și dintre toate mișcărilor naționale din imperiul otoman singură cea românească e nu numai politicește inofensivă, ci chiar favorabilă pentru întregitatea împărăției otomane. Era cu toate aceste lucru de sine înțeles, că subvențiile nu puteau să fie distribuite decât printr'un om, care se bucură și de încrederea Porții. Mai ales după-ce între guvernul român și cel otoman s'au stabilit cele mai bune relațiuni, numai aceia cari ar fi voit să turbure aceste relațiuni, ar fi putut stărui, ca distribuirea să se facă prin vre-o altă persoană, care nu se bucură de încrederea Porții.

De aceea toate guvernele României au distribuit subvențiunile prin mijlocirea dlui Apostol Mărgărit, un român macedonean, care a știut să câștige încrederea mai marilor de la Poartă și să presente mișcarea națională română drept o acțiune favorabilă pentru unitatea împărăției otomane, ceea-ce în adevăr și este.

Cam în același fel stau lucrurile și în ceea-ce privește ajutoarele date de guvernul României școalelor și altor așezăminte culturale din monarhia Austro-Ungară. După-ce s'au stabilit bunele relațiuni între cabinetul din București și cel din Viena, aceste ajutoare nu mai puteau să fie distribuite decât prin oameni, cari se bucurau și de încrederea guvernelor austro-ungare. E nu numai naiv, ci chiar absurd a crede, că guvernul conservator din România a pus în budgetul țării sute de mii de lei, cari urmau să fie distribuiți pentru ajutorarea așezămintelor culturale din Bucovina ori din regatul ungar, fără ca să fi avut o înțelegere de mai înainte luată cu guvernul din Viena, dacă nu chiar și cu cel din Budapesta.

Sunt semne destule, că a avut-o și cu acesta. Și tocmai de aceea, bine să se știe — tocmai de aceea ajutoarele în țările coroanei ungare au fost distribuite prin oamenii cunoscuți, cari se bucură de încrederea

guvernului ungar și se bucurau și de a celui român.

De aceea, tocmai de aceea și numai de aceea guvernul ungar, deși știa foarte bine, că ajutoarele se dau, ba își avea agentul chiar în birourile ministerului de culte și instrucțiune publică din România, pentru-ca să știe sigur prin cine se dau ajutoarele, a tăcut și s'a bucurat, că prin aceste subvențiuni oamenii lui de încredere își câștigă trecere.

El a intervenit numai după-ce un guvern al României n'a mai voit să distribuie ajutoarele prin mijlocirea unor oameni, pe cari nu-i socotește vrednici de încrederea Românilor.

Vă dau această notiță pentru-ca lumea să nu mai fie prostită.

Puțina minte se cere, pentru-ca ori și cine să le înțeleagă celelalte și să-și dea seamă — de ce guvernul ungar și oamenii lui de încredere spriginesc pe cei ce sunt gata de a face cauză comună cu ei.

Actul fals.

Lumina s'a făcut.

Astăzi este știut și — dat — pe fața rolul trist care l'a avut popa Voina în chestia „trădării” școlilor române din Brașov.

Dinsul adecă servise d-lui Tache Ionescu, deputat în camera României, acel act, pretins *oficios* de la ministrul Wlasits ori Bánffy, prin care s'au provocat atâtea furtune în parlamentul român, și acum de nou agitează spiriturile oamenilor.

Autenticitatea actului a fost trasă la îndoială chiar de la început și actul însuși combătut ca fals din partea celor atacați și bănuți ca „trădători”.

Acum, după-ce trecură atâtea luni la mijloc, popa Voina vine și declară prin „Tribuna” că actul există, posedându-l în text original maghiar de la Metropolitul Miron Romanul.

Lucru inexplicabil, ca un act *oficios* venit de la ministru la adresa Metropolitului, în textul original să ajungă în posesiunea preotului Voina. Dar' faptul se explică acum prin constatarea falsului, care în afară de ori-ce îndoială reese din comunicatul lui „P. Lloyd” de la 22 Septembrie și a semi-*oficiosului* „Országos Értesítő” din Budapesta.

Eată comunicatul:

„Tribuna” din Sibiu a publicat în nrul ei de Dumineca trecută o declarațiune a protopopului Voina din Brașov, în care aceasta susține, că din cele două scrisori, pe cari le a cetit dl Tache Ionescu în camera română privitor la subvenționarea școlilor române din Brașov, cea a doua, a cărei autenticitate a fost trasă la îndoială, provine de la ministrul prezenția regească ungară. Această declarațiune a lui Voina a fost în aceeași vreme publicată și în „Epoca” din București.

Cu această afacere se ocupă azi și „Országos Értesítő”, care pe baza informațiilor primite din izvor bun declară, că amintita declarațiune a lui Voina spune neadevăr, pentru-că din oficiul prim-ministerial, cu știrea prim-ministrului nu s'a trimis metropolitului Miron Romanul în acest obiect nici un fel de scrisoare nici *oficioasă*, nici *confidențială*.

„După acestea „O. É.” publică următoarele rânduri, ce au timbru de comunicat:

„Actul din chestiune *menit* pentru informarea personală a metropolitului Miron Romanul, e conceput cu scrisoare *privată* din partea unei persoane, ce nu aparține strict gremiului oficiului ministru-presidențial, și anume din propria inițiativă a respectivelui, fără nici un mandat oficial, și pasagiul acela din act, pe care Tache Ionescu l'a referit la actualul guvern român, după cum rezultă clar și din nexul textului, se bazează pe declarațiunea fostului ministru de externe conte Kálnoky, făcută în 1894 în delegațiunile ungare ca răspuns la interpelecțiunea lui Berzevicy și care sună astfel:

„Am cunoștință, că în bugetul pro 1894—95 sunt susținuți 525.000 de franci. Conform informațiilor câștigate, cea mai mare parte a sumei acesteia, 380.000 fr., guvernul român o dă bisericilor și școlilor române din Macedonia, dar' cu știrea guvernului turcesc. Natural, că restul (145.000 fr.) îl împarte bisericilor și școlilor din Ardeal, dar' conform hotărâții asigurării a guvernului român, numai acelor școli și bisericilor, cari altcum ar trebui închise”.

„De altcum întreg actul — după cum o poate judeca aceasta ori-ce om care cât de cât cunoaște afacerea — nu conține absolut nimic, ce mai înainte nu ar fi apărut deja în tipar, și deja această împrejurare încă arată destul de clar, că actul cu pricina nu e alt-ceva, decât scrisoare destinată spre simplă informare.

Congresul de la Tulcea al studenților din România.

— 7 Sep. 1898.

Luând parte la congresul al XIX-lea al studenției universitare din România, congres ce s'a ținut în orașul Tulcea, îmi iau voia a vă trimite următorul raport:

Intrunirea din București.

În preșara plecării la congresul din Tulcea ce s'a ținut în zilele de 7, 8 și 9 ale l. c., studenția universitară din București s'a întrunit la „Asociațiunea generală”.

Președintele „Asociațiunii generale” deschizând adunarea a spus în puține cuvinte scopul congresului, fără de a da vre-o atenție aceluia, cari încă de pe acum s'au apucat să se poarte cu dujmănie față de congres.

A arătat apoi, cari sunt datorințele tinerimei față de neam și a stăruit, ca tinerimea să ducă în deplinire aceea-ce și-a propus să facă.

În sensul acesta a vorbit președintele Popescu Gion, rugând tinerimea să fie la înălțimea chemării sale, ferindu-se de a mai subtrage din prestigiul său după-cum s'a făcut în celelalte congrese de până acum și în special în anii din urmă; lucruri, cari dacă s'ar repeta, studenția ar ajunge în trista poziție d'a nu mai fi sprijinită în ținerea congreselor, ceea-ce ar zădărnici o bună parte din acțiunea tinerimei.

Cuvintele președintelui Popescu Gion au fost ascultate cu mare atențiune și tinerimea a promis, că se va acomoda sfaturilor înțelepte date de președintele „A o cizațiunei generale”.

Defilarea studenției.

În seara de 6 Sept. după ce ședința s'a închis pe la oarele 11 seara, tinerimea a plecat din strada Academiei și a făcut în-cunjurul pe la Bulevard pentru a defila în fața Clubului liberal, de unde s'au auzit nesfârșite urări de „să trăiască” la adresa tinerimei. Ajunși în fața palatului regal studenții au mtonat imnul regal „Trăiască Regele.” Musica deasemenea a cântat acest imn.

Plecarea.

Plecând de la București, studenții au fost primiți pe la toate gărilor de un număr public, care li bineventă.

O bună primire i-s'a făcut studenției din partea ploestienilor. Ploestii, care când e vorba de chestii naționale, totdeauna sunt cei dintâiu, nici de astă-dată n'a lipsit de la postul său. La gara Ploestilor studenția a fost bineventată de număr public, care venise cu musica, carea intona cântec naționale.

Acl am fost omeniți cu vorbe bune și însuflețitoare și cu bere. De asemenea și la celelalte gări ale orașelor mai mari, tinerimea a fost întimpinată cu însuflețire.

Sosind la Galați, după o primire frumoasă din partea orașenilor cu primarul în frunte, am fost conduși la Dunăre unde ni-s'a dat dejunul pe vaponul „Meteor”, cu care am ajuns la 11 ore în Tulcea.

Primirea studenției.

Încă înainte de sosirea vaporului în port se auziau la o depărtare de 2 chilometri strigătele însuflețitoare de „să trăiască” tinerimea universitară”.

Poporațiunea întreagă tulceană cumie cu mare ne aștepta și prin primarul ne adresă cuvintele de binevenire.

Bineventarea primarului Dinescu.

„Ziua de azi, pentru orașul Tulcea este una din zilele de sărbătoare; și cu atât mai mare, cu cât noi de aci putem vedea restul țerei foarte greu din cauza lipsei unei comunicațiuni directe și mai ușoare cu celelalte orașe și cu Capitala. D-voastră veniți aci din toate colțurile țării, prin d-v. vedem țara întreagă și de aceea azi cred că toată țara se găsește reprezentată în orașul Tulcea, între d-voastră și noi este o singură deosebite că sunteți mosafiri și noi gazde.

„În numele meu ca cetățean și în numele cetățenilor Tulcei, pe cari li vedeți că s'au adunat aci cu toții pentru a vă vedea, a vă cunoaște și îmbrățișa, vă declar eu

deo obită dragoste că orașul nostru primește în sinul său tineretul studios venit în congres.

„Orașul Tulcea vede cu încredere, ca și toată țara, în d-tră, că viitorul ei este de aur. Sunt fericit, că vă pot ura bun sosit, iubirii noastre oaspeți, că vă zic cu mândrie intrați în cetatea noastră, care vă deschide porțile cu mulțumire”.

Acestora le răspunde tinerimea într'un mod demn de ea.

De aici a fost condusă la biserică, unde s'a celebrat „Te-Deumul”. În frunte erau 4 jandarmi călări, după cari mergeau elevii școlilor din Tulcea îmbrăcați în haine de sărbătoare. După care venea musica militară urmată de societățile cu drapelule lor, autoritățile din Tulcea — universitarii și în urmă cetățenii orașului Tulcea.

Deschiderea congresului.

La orele 2 se deschide congresul și mai întâiu se porcede la alegerea presidentului. Pe lângă toate eforturile unei minorități contrare candidaturii celor mai mulți, s'a ales dl L. Ștefănescu-Galați. Actul alegerii a decurs cam multșor și nu e chiar liniștit.

Telegrama congresului.

După-ce dl Ștefănescu-Galați a mulțumit pentru încrederea și cinstea ce i-au dat o alegându-l de președinte, a propus să se trimită telegrama Majestății Sale Regelui României, ministrului președinte Sturdza, ministrului instrucțiunii publice Haret, precum și primarului din T. Jiu, unde s'a ținut congresul din anul trecut.

Telegramele, cele dintâiu trei sunt următoarele:

Majestății Sale Regelui României.

Ragaz.

Studenții Universitari din România, întruniți în al 19-lea congres studențesc, cred de cea dintâiu și mai sfântă datorie a lor a arăta Majestății Voastre încredințarea respectuoasă a devotamentului lor. Înaltă considerațiune ce Majestatea Voastră a arătat în totdeauna corpului studențesc din cele două capitale ale României și interesul ce Majestatea Voastră pune pentru instrucțiunea țării, studenția este fericită a le putea aprecia și vă roagă, Majestate, să bine voii a primi încredințarea respectuoasă a supunerii și urărilor ce studenția face pentru Tron și dinastie.

Președinte, Ștefănescu-Galați.

Dlul președinte al consiliului de ministri.

București.

Studenții Universitari din România, întruniți în Tulcea pentru al 19-lea congres, își face respectuoasă datorie a adresa capitalului guvernului țării încredințarea grațitudinii ce îi păstrează. Considerațiunea ce ați binevoit, domnule prim-ministru, a arăta studenției ori de câte ori a avut nevoie de înaltul D-voastră sprijin și înalta operă de regenerare a învățământului ce ați întreprins, studenția e fericită a le aprecia și țara întreagă va fi în măsură a cunoaște binefăcătoarele roade.

Președinte, Ștefănescu Galați.

Dlul ministru al instr. publice și al cultelor.

București.

Studenția celor două Universități din țară, în congres la Tulcea, își face respectuoasă datorie a adresa capitalului învățământului țării încredințarea respectuoasă ce îi păstrează.

Grija ce arătați pentru învățământ, dovezile de interes ce ați arătat pentru cea mai perfectă înflorire a Universităților și mai presus de toate, prețioasa donată de considerațiune ce și acum ați arătat studenției, făcându-i întrunirea în cel de al 19-lea congres, sunt de ministru, tihuri ce vă asigură drepturi neprețioare la recunoștința noastră și studenții sunt fericiti a vă arăta cu această ocaziune respectuoasă grațitudine ce îi păstrează.

Președinte, Ștefănescu Galați.

Decursul congresului.

Congresul decurge într'un mod demn ceea-ce îl ridică peste celelalte congrese și ne face a crede, că dubiul exprimat în București de către președintele „Asociației generale a studenției”, nu se va realiza.

Ca să nu scap posta, termin de astădată amintind, că Marți în 8 Sept. se vor discuta afaceri administrative și se vor ține conferințe, iar Mercuri în 9 Septembrie se vor discuta de către congres chestiuni naționale. — În ședința de Mercuri presidentul Comitetului național va face o amănunțită dare de seamă despre activitatea sa în decursul anului trecut. După în-

chiderea congresului se vor face mai multe excursiuni, dintre cari una la Constanța pe Marea-neagră. La Constanța se va ține un bal, în cinstea studenților universitari.

Argus.

Suspini crude....

În nrul de Joia trecută am relatat cum a fost primită de către Monarh deputațiunea reprezentantă orașenești, care venise să se depună omagiile de condolență. Pentru a ne relaprospeța în memorie notița respectivă, să reproducem încă odată cel puțin următoarea parte din ea:

„Mai discursând încă, M. Sa a ob-servat, că doliul și compătămirea Vienei a fost sinceră, mișcătoare, dovă-dind cât de mult iubesc popoarele pe domnitor. Vienezii, — a zis M. Sa — stau în privința aceasta fără părere și ne simțese în mijlocul lor par' că aș trăi într'o familie”.

Și noi adrogasem din partea noastră „mă-asta nu va plăcea patrioților.” Și cât de bine am ghicit, căci abia plecase numărul nostru amintit la poștă, primisem d'acolo foile Budapestane, tot de Joi; și eată în „Budapești Hirlap” găsim o notiță mai lungă în această chestie, intitulată „Mulțămire zisă Vienei”, în care patrioții foie începe astfel:

„Precum suntem informați, cele-ce s'au comunicat în ziare despre așa zisele declarațiuni ale monarhului (nu zice nici „rege-lui”, nici „Impăratul”, ca de obicei c „uralkodó.” R. Tr. P.) roșite față cu primarul și vice primarii din Viena, au atins în mod foarte neplăcut cercurile politice din Budapesta și încă nu numai pe cele opoziționale.

„Se poate, ba e verosimil, că aceste declarațiuni au fost inspirate de considerațiunea la stările politice din Austria, dar' atâta e fapt că întimitatea și căldura lor — dacă într'adevăr fidel reproduce au fost — stau într'un contrast strigător atât față cu așa zisul doliu al Vienezilor, cât mai ales față cu primirea de care a fost părtaşă deputațiunea Budapestei în capitala austriacă”.

Criticând apoi pe calapodul patrioților manifestațiunile de jele ale poporațiunei din Viena, „Bud. Hirlap” încheie astfel: „Ea' în cât privește deputațiunea Budapestei, din locul de sus nici un cuvânt măcar de încurajare n'a căzut, că ea poate să se roage de a fi primită în audiență pentru a tălmăci condolențele capitalei și reședinței, ci dimpotrivă, dacă bine suntem informați, i se abuzese în mod confidențial deputațiunei în cunoștință, că lucru cel mai bun va fi de a da expresiune simțimentelor capitalei printr'o adresă.”

„Cele întâmplare în decursul zilelor de doliu în Viena vor fi puse ne-greșit pe tapet într'una din cele mai apropiate ședințe ale parlamentului. Este de temut, că cele scrise în foi despre primirea de eri a primarului și a viceprimarilor vor pricinui în această discuție gravaminoasă voci mai amare, de cum ar fi fost de dorit.

Aceste „suspini crude” — cum zic căntecul — și amare, cum zicem noi, fac impresia de a fi băgate în foaia Agnyistă de către însăși acele „cercuri nu ne-mai opoziționale”, adecă de chiar guvernamentele. Ori cum o fi însă, patrioții îngăfați nu mai es din desamăgiri și supărări, de când s'au învilit în doliul mai mult ca mai puțin fațarnic.

Dar' — trebuie să începă a se obiecta odată și cu d'astea, ca să nu le cadă apă odată prea de tot greu, când va suna ora răfuirii definitive.

Afacerec școlilor din Brașov la România.

Sub acest titlu ziarul „Egyetértés” de la 22 Septembrie e. publică un articol, pe care își bate joc atât de administrațiunea noastră bisericăscă, cât și de partidele și bărbății politici din România pentru certurile și ataturile lor inverșunat. În afacere școlilor din Brașov.

Dacă oamenilor li-a plăcut a porni nenorocita campanie pe chestia „trădării naționale” — primească-și acum și complimentele Ungurilor.

Eată articolul:

În România bat la ușă alegerile comenale. Opozițiunea conservativă se pregătește la luptă crâncenă contra guvernului liberal. În luptele partidelor din România până acum s'au dovedit a fi bune tot felul de arme, de la ciomag până la săgeata virful otrăvit. Se înțelege de sine, că

Scrisoare din Năsăud.

Alegerea de deputat. — Banchet. — Profeți nevrednici. — Viitorul director gimnazial. — Sub masca frăției.

— 10 Sept. 1898.

„Fie-care Român, de la mic până la mare, de la bogat până la sărac trebuie să știe, că păstrarea neștirbită a programului național este datoria cea mai mare, cea mai înaltă, cea mai sfântă ce poate să o aibă un Român.”

După-cum vi-am comunicat în prima scrisoare, conferința prealabilă de candidare din 4 l. e. convocată de „președintele partidului liberal” a oferit din nou mandatul de deputat dlui Ioan Ciocan, profesor la universitate, director și profesor la gimnaziul din Năsăud, care primind candidatura a și fost ales „cu unanimitate”

Neavând mamelucul banfist contra-candidat, alegerea a decurs iute și în liniște.

La alegere au luat parte vre-o 200 alegători, primari, notari, o mulțime de Jidani, Sécuii-unguri din Nimigea și următorii preoți români: Ioan Născuțiu (Năsăud), Vasile Dumbrava (Salva), Gregore Pop și Valeriu Murășian (Telciu), Toader Dumitru (Runc), G. Petri (Nimigera rom.) I. Ciurdărcan (Lușca) afară de aceștia vre-o câțiva învățători și apoi aproape întreaga inteligența din Năsăud, care și în cazul de față a ținut să-și arate servilismul său față de guvern și mamelucul său. Afară de acești rățoșii am observat și pe medicii Dr. Hângănuțiu (Borgo-Prund) și Dr. Ieni (Rodna).

După alegere, care s'a sfârșit foarte iute, sosește noul „deputat național-român” întru sunetele „marșului lui Rákoczy” și mulțumeste alegătorilor pentru încredere. După alegere a fost banchet, la care au luat parte vre-o 150 persoane. S'au ridicat și toast patriotice, în cari s'au preamărit oameni ca Ciocan prin individul Gregore Pletos, prefectul și pretorii comitatului prin alt individ I. Gheție, etc. Banchetul a ținut până târziu. Oameni împleteciți la umblet, glasuri răgușite, cântece frivole și chiuțuri dovedeau, că „deputatul național-român” a făcut în deajuns cinste alegătorilor săi. — Tărâni români s'au abținut.

Așa a decurs aceasta alegere, care a lăsat urme de rușine pe numele inteligenței din Năsăud, care pentru un „ciocan” de beaură sau pentru unele interese mici personale s'a lepădat de programul național, dând astfel o lovitură grea solidarității naționale a poporului român. — Numele bun de care a fost pătașă până acum inteligența din Năsăud, s'a prefăcut în o rușine, care s'a mărit cu atât mai tare, cu cât s'a dovedit până acum că mulți nu lucră după convingerile lor proprii, ci se lasă seduși de elica ciocanistă alcătuită din Români ca Pletos, Gheție, Pop etc. și care elică lucră sub numirea de „partidul liberal român.”

Rușinea neamului e zestrea guvernamentală, dlor Năsăudeni.

Sunt aproape doi ani împliniți de când s'a ales dl Ioan Ciocan ca deputat și ar fi trebuit să abziec din postul de director și profesor gimnazial dar' nu a abzis. În anul școlastic 1896/97 dl Ciocan a avut concediu, car' în anul școlastic trecut—după cum se poate vedea din raportul gimnazial, ca profesor a fost splinit prin amicul DSale Pletos, ca director prin Dr. Tanco, ear' DSA în calitate de „deputat național român” a petrecut mult timp la Pesta notând proiectele de maghiarizare și astfel s'a îngrijit, ca interesele „șinutule” (vorba lui Pletos) — bine înțeles șinutul e românesc — să nu fie jignite. Acum după ce s'a ajuns la țintă și scop, se crede — așa e părerea pe la noi — că totuși va abziec în curând și se va pute alege alt director. — După stările actuale lupta va fi crâncenă, căci dl deputat e comp voește să-și pună un „om de încredere” și fericitul candidat e „un” profesor cu numele Ioan Gheție. Luptă crâncenă va fi, căci elica ciocanistă, sigură de sprijinul din „sus” și de lipsa de energie a dlor de la fondurile grănițrești, ține ca sigură reușita lor, ear' cei ce voiesc binele institutelor noastre culturale, vor ave candidatura lor vrednic de stima, încrederea și iubirea tuturor oamenilor de bine din șinutul Năsăudului.

Că Ion Gheție nu corăspunde nici unei condițiuni, On. cetitori se vor convinge la timpul potrivit.

Românii, membri ai „partidului liberal” trăiesc în strînse pretenie cu Ungurii năsăudeni. — Inșă duplicitatea de caracter a Ungurilor se observă și aci.

Pe de o parte față deRomânii „lor” sunt foarte prevenitori, ear' pe de altă parte sunt

cei mai mari șovinist, lucrând pe ascuns pentru surparea institutelor noastre culturale, pentru desmembrarea inteligenței, pentru de-a sărăci poporul român și a introduce o vieță socială mai unguerească, cu un cuvânt fac tot ce le stă în putință pentru a da un avânt mai mare maghiarisării. — Ear' Românii orbiti de pretinia lor, ademeniți de vorbe dulci și amăgitoare, nu bagă în seamă vicleanul lor plan, ci în servilismul lor rușinos lucră, fac totul ce un pretor sau câțiva dascăli de stat demândă sau poftesc. Sub masca frăției Ungurii au înființat de vre-o doi ani o bancă, care face mare concurență celei românești, căci poporul român povățuit de notari, ba chiar și preoți, contrage zilnic împrumute mari cu câte 15—18 %; au o casină maghiară care numără vre-o 50 membri, dintră cari jumătate sunt Români, au o școală de stat, care e frecventată și de vre-o 40 copii Români.

Preotul local Ion Născuțiu, și alți inteligenți își dau copiii la școala unguerească, ear' școala normală (românească) e în pericol de a se închide, nefiind destui școlari. — Ungurii năsăudeni simțindu-se destul de tari — tot sub masca frăției, — cer diferite lucruri de la comună, ear' ministrul — ca să fie recunosător față de Românii cari s'au dat cu trup și suflet lui — dă diferite ordinațiuni fondurilor grănițrești stîrbindu-le totdeauna câte un drept garantat de lege și de statute aprobate de el etc.

Și românii năsăudeni ce fac la toate aceste? Tac, înghit și continuă a adera la politica guvernului condusă și pusă la cale de „deputatul național liberal român” Ioan Ciocan și clica sa.

Până când va domina aceasta stare rușinoasă, când veți întoarce la calea cea adevărată, când veți scutura de frânele elicei ciocaniste, dlor năsăudeni? Când veți recunoaște, că frăția unguerească e o ticăloșie, e un mijloc de ruinare pentru voi?

Grijiți, să nu fie prea târziu și blăstămul neamului să nu vă ajungă.

Încă nu e târziu, vă puteți rehabilita.

In o corespondență viitoare voi descrie starea institutelor noastre culturale și a fondurilor grănițrești. Nicu.

NOUȚĂȚI

Arad, 24 Septembrie n. 1898.

Din cauza sfinteii sârbători de Luni numărul proxim al foaiei noastre va apăre numai Marți la amiază.

De la Curtea română. Joia trecută, în 22 Septembrie, a fost aniversarea nașterii Principelui Leopold de Hohenzollern, tatăl Principelui Ferdinand al României. Aniversarea aceasta a fost sârbătorită în familie la castelul de la Weinburg, unde au fost față și Regina României dimpreună cu Principesa Maria.

Jidanii n'au ce căuta în Palestina, așa se jeluiesc foile curat Jidane. Se știe că Jidanii așa numiți „Sionisti” în timpul din urmă au început o puternică acțiune pentru a întemeia o bancă, care să lizeze banii trebuincioși pentru cumpărarea de pământ în Palestina. Planurile lor de a constitui un stat jidovesc în Palestina se vede că nu se vor realiza, căci guvernul turces a dat poruncă, ca Jidanii să nu aibă voe d'a cumpăra pământ în Palestina.

Mandatul de la Horman a ajuns în mâinile lui Jakabffy secretarul de stat, carele a căpătat 337 voturi, pe când protopresbiterul Obert din Brașov n'a căpătat decât 71 voturi. Circumspecții Sași, care de present „petrec” în opoziție, au ales așadar deputat — guvernamental.

Congresul greco-catolicilor. Sub titlul acesta foile maghiare earăși aduc știri despre „nisuința” greco-catolicilor maghiari de a se introduce limba maghiară în biserică. Tot foile maghiare mai știu spune, că se lansază printre maghiarii greco-catolici și o listă pentru subscrieri, care să fie alăturată la rugarea ce se va face pentru introducerea în biserică a liturgiei maghiare.

Conjurație în contra unui metropolit. În contra metropolitului bulgar din Sofia, în Serbia veche s'a descoperit o conjurație. Doi indivizi care îmbrăcați în haine femeiești au vroit să pătrundă în reședința metropolitană, au fost prinși.

Petrecere. Tinerimea română din Lipova invită la Petrecerea de dans ce o va organiza Duminecă în 20 Sept. v. 2 Oct. n. 1898 în salele hotelului „Archiducele Iosif”. Inceputul la 8 oare seara. Prețul de intrare: de persoană 1 fl., de familie 2 fl. Venitul curat este destinat pentru fondul tinerimei studioase din Lipova. Suprasolviri și oferte (la adresa cassariului) se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică. Pentru comitetul arangiator: Valeriu Milovan președinte. Emil Dogée vice-președinte. Toma Carabasiu cassar. Ioan Toma secretari. Emil Pasca controlor.

Cules de vii. Dl Vancu din Măderat ne scrie următoarele: Culesul viilor pe teritoriul comunei Măderat se va începe la 1 Oct. (19 Sept.) a. c. Din cauza secetei îndelungate va fi vin de tot puțin, dar' cu atât mai bun, căci încă nu s'a vâut nici un strugure putred pe întreg hotarul, ci din contră, cei răscopți au început a se sârbci, a deveni ca și stafidele. Cu un cuvânt, calitatea vinului de estimp va fi raritate. Prețul încă nu e hotărit dar' sigur va fi mai mare de cât în anul trecut. Prețul unui hlt. va fi preste 20 fl.

Dr. Sterie N. Ciurcu. X Pelikangasse — Nr. 10, Viena. Consultațiuni cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-cesufer de boale de piapt, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane. Se pot căpăta de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krassó-Szörény m.) Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

ULTIME ȘTIRI

Abzicerea Împăratului Chinei. Împăratul Chinei, Tsai—Thien a abzis de tron, pe care li va urma mamă sa. Cu puțin înainte de abzicere a dat un manifest, în care pleda pentru reformarea Chinei, ceea ce a născut resens puternic la conservativii chinezi.

Editor: Anrel Popovici-Barciann. Redactor responsabil Ioan Russu Sirianu.

„Bihoreana”

Institut de credit și economii, societate pe acții în ORADEA-MARE

Își va începe activitatea la 3 Octomvrie n. 1898 în localul seu din piața St. Ladislau (Szt.-László tér) casa D-rului Augustin Kutlak, intrarea din Strada Grădinei, (Kert utca).

- Institutul:
1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent, și după banii depuși spre fructificare plătește interese de 5%.
2. Acoardă împrumuturi ipotecare.
3. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu cavenți (credite personale țărănești).
4. Escomptează cambii (polite), efecte și pretensiuni sigure cătră case publice cu scadențe fixe.
5. Acordă împrumuturi pe lângă amănatare de efecte (lombard).
6. Acordă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară sau de altă natură.
7. Ingrijește afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

Dat în Oradea-Mare din ședința direcțiunei institutului de credit și economii „Bihoreana” societate pe acții, ținută la 17 Septembrie 1898. 222 1—3

Iosif Vulcan, Dr. Coriolan Pap presidentul direcțiunei. director executiv.

Telefon Nr. 188.

Telefon Nr. 188.

MORITZ RUBINSTEIN

Intreprindere de transport și de comandă.

Membru al societății generale europene pentru transportul mobililor „ALIANCE”.

În Arad (edificiul teatrului).

Imi iau îndrăzneala a aduce la cunoștința Onoratului public, că precum până acuma, așa și de aici înainte voi duce în deplinire tot soiul de transportări, cu ajutorul noilor mele vagoane de mobile, care sunt elastice, construite de-a putea fi încuiate și sunt patentate.

De asemenea cu cea mai mare conștiințioasă și promptitudine efectuează transportări în provincie, sau în alte orașe, precum și în țeri străine și încă cu siguranță în contra focului și incidentelor.

Pe lângă cele mai avantajoase prețuri primesc spre păstrare în deposit în magaziile mele cele mari și ferite de foc tot soiul de obiecte menite a fi mutate precum și alți artici de negoț.

Tot aici am și un deposit stabil de **Portland din Nyerges-ujfalu și de Cement românesc** recunoscut de prima calitate și totdeauna proaspăt. Se poate cumpăra cu cele mai avantajoase prețuri.

1-5 228

Moritz Rubinstein

Credit personal pe amortisație

Exoperez:

Imprumuturi ieftine pe amortisare

de mai mulți ani și fără cheltuieli prealabile, funcționarilor publici și oficerilor cu leafă minimală de 900 fl. ori

cu rentă viageră de cel puțin 500 fl.

Mai departe

Impr. amortisaționale pe moșii și case la oraș

cu 4% 4 1/2 și 5%

precum și amortisație corăspunzătoare.

Convertesc împrumuturi cu camete mai mari.

La dorință anticipează spesele de întabulare.

Szűcs F. Vilmos

Institut de împrumut pe imobile și moșii 220 2-52
ARAD, Pô-ut Nr. 5, vis à vis cu moara Széchenyi.

La administrațiunea „Tribunei Poporului”.

se afla de vânzare

următoarele cărți pentru școlile populare.

ABC Carte de cetire de Iosif Moldovan, N. Stef etc.	20
A doua carte de cetire, de mai mulți prietini, Brașov	28
Geografia Patriei de Ioan Dariu	25
Istoria bisericească	30
Ioan Popescu: Carte de cetire II, prelucrată de Dr. Petru Șpan.	30
Întăia carte de scriere și cetire pentru învățământul limbei maghiare de Ioan Roman	10
Gramatica română de Ioan Petran profesor	15
Micul catechis	15
Istoria Patriei de Ioan Dariu	25
Carte de cetire și deprindere în limba maghiară de Wilhelm Groo	24

precum și requisite de scris.

Rugăm deci pe toți domnii învățători a ne onora cu comanda lor pentru acesta școlastic.

La facerea comandelor, cari se vor efectui prompt, sunt rugați a adauga și se se de porto postal.

Administrațiunea „Tribuna Poporului”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prăvălia

Markus Lajos în Arad

Andrassy tér Nr. 17

Imbrăcăminte pentru copii dela	fl. 3.—	în sus
„ „ bărbați dela	fl. 10.—	„
Ghete (păpuși) pentru bărbați dela	fl. 2.80	„
Ghete (păpuși) pentru dame dela	fl. 2.80	„
Pălării pentru copii	fl. 0.80	„
Pălării pentru bărbați dela	fl. 1.—	„
Camăși pentru bărbați dela	fl. 1.20	„
Camăși pentru copii dela	fl. 1.—	„
Corturi (umbrele) cu băț de fer dela	fl. 1.20	„

și toate acestea de o calitate excelent de bună se pot căpăta la

Markus Lajos, Arad Andrassy-tér 17.

Tot aici se află în mare deposit paltoane (Cabaturi) și pălării pentru preoți

218 2-10

„Victoria”

institut de credit și de economii

SOCIETATE PE ACȚII.

Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții	fl. 300.000
Fond de rezervă	„ 100.000
Depuneri	„ 1,000.000
Circulația anuală	„ 15,000.000

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandai.

122-(4)

Dirrecțiunea institutului.